Zrada Jidáše

Původ materiálu
Iva Květonová
Pořadí v lekci
40

Téma

Zrada jako projev lidské nedověry.

Cíle

- Děti si na příběhu Jidáše uvědomí, čeho je člověk až schopen, když se přestane spoléhat na Pána Boha.
- Pochopí, že takové selhání a nedůvěra v Pána Boha se týká také nás. Že nejde jen ukazovat a volat: „Mami, on to udělal!“, a přitom nevidět, co dělám já sám.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

- *Jidáš Iškariotský* — jeden z učedníků. Jidáš je totéž co časté jméno Juda. Pro upřesnění se udává přízvisko Iškariotský, které patrně odkazuje na skupinu, ke které Jidáš patřil, totiž odnož radikálních povstalců. Je to ten, který má stejné místo poblíž Ježíše jako ostatní učedníci. Je to ten, který zrazuje. O motivu Jidášovy zrady tušíme jen málo. Peníze zřejmě motivací nebyly. Možná šlo o zklamání z Ježíše. Z toho, že Ježíš neřeší situaci (útisk ze strany Říma) podle jeho představ, tj. nějak aktivně, vzpourou, silou. Přestává se spoléhat na Ježíše a přichází se svým vlastním řešením.
- *Jeden z Dvanácti* — dvanáctka je symbolické číslo. Kmenů Izraelských bylo dvanáct. Dvanáctka vyvolených jako vzorek izraelské společnosti, sociologický i politický. Od chudého rybáře po bohatého celníka, od kolaboranta po teroristu. Nejde o elitní skupinu, ale o lidi z různých skupin a vrstev, kteří mají za úkol ve svém prostředí zvěstovat evangelium. Jeden z Dvanácti znamená jeden z vlastních, jeden z blízkých.
- *Velekněží* — v královských dobách byl velekněz hlavou kněžstva jeruzalémského chrámu. A byl pouze jeden. Jen on směl jednou za rok vstoupit do chrámu do svatyně svatých. Později se stal náboženským i občanským vůdcem celého národa. V Ježíšově době význam velekněze upadl. Termínem velekněží se tak myslí vedoucí představitelé

náboženské obce.

- *Třicet stříbrných* — nejde zřejmě o žádnou obrovskou sumu. Z Mt 27,7 lze soudit, že se jednalo o částku, za kterou se dal koupit dostatečně velký kus pole k pohřbívání. Například olej, který vylila žena na Ježíšovu hlavu, byl, zdá se, cennější. Podle Ex 21,32 je to úhrada za otroka.

Úskalí

Postava Jidáše má ve všeobecném vnímání punc těžkého záporňáka. Je to ten, kdo neobstál, kdo zradil blízkého člověka. Černá ovce. Je třeba dětem otevřít cestu poznání, že zrada se netýká jen Jidáše. Že je příliš jednoduché ukazovat prstem na viníka a složitější vidět sám sebe jako toho, kdo selhává. Tento motiv se dá rozvinout především se staršími dětmi.

Odkazy

Linden, Nico ter: *Král na oslu. Vyprávění z novozákonních evangelií.* Benešov: EMAN, 2011.

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2011.

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé Bible. Život a zvyky.* Praha: Kalich, 2011.

Jewison, Norman: *Jesus Christ Superstar.* USA: Universal Studios, 1973.

http://goo.gl/tWm8KY — zrada za 30 stříbrných (omalovánka)

http://goo.gl/AzV4Cf, http://goo.gl/kkThr7 — obrázky

Pro děti

Pro předškolní děti

Je vhodné použít nějaké figurky, např. lego, playmobil, biblické postavičky… Vytvořit z nich na stole, na zemi skupinu dvanácti učedníků. Doprostřed dát Ježíše. Kousek od skupiny postavit vojáky.

Nebo si postavičky můžete společně s dětmi vystříhat z papíru a přilepit na špejle (po skončení nedělky budou mít děti něco na památku, něco s sebou domů, něco názorného, o čem budou moci vyprávět rodičům). Pro nedostatek času je dobré tyto postavičky dopředu namalovat, natisknout.

Mezi figurkami učedníků vyberte (třeba i společně) jednu, která bude představovat Jidáše. U postaviček papírových můžete Jidáše vybarvit, ostatní postavičky pak ponechat černobílé (a dobarvit je až po vyprávění).

Měli jste už někdy velký strach? Čeho jste se báli? Co jste dělali, abyste přestali mít strach? Schovali jste se? Utekli? Volali rodiče?

Ježíšovi učedníci přišli do Jeruzaléma. A měli taky velký strach. Donesly se k nim totiž zprávy, že nepřátelé Ježíše chtějí chytit. Nepomáhalo, že je Ježíš uklidňoval. Možná mu málo věřili, možná přes ten svůj strach ani neslyšeli, jak je utěšuje. Jeden z učedníků, Jidáš, ten strach nemohl vydržet. Chtěl něco udělat a ne čekat, až si pro ně přijdou vojáci. Ani nemohl spát. Možná byl taky hodně naštvaný na ostatní učedníky a taky na Ježíše, že nic nedělá, že se nebrání. Přestal se na něho spoléhat. Možná mu přestal věřit. A tak se Jidáš rozhodl, že všechno vyřeší po svém. Potichu se vytratil a došel až do domu, kde byli velekněží. To byli takoví šéfové, vůdci, kteří o spoustě věcí rozhodovali. V posledních dnech se snažili Ježíše chytit. Jidáš jim nabídl, že jim prozradí, kde se Ježíš schovává. Dostal za to odměnu, pytlík s penězi. A od této chvíle čekal na příležitost, kdy Ježíše vyzradí. A jak to dopadlo, to si povíme příště.

Pomůcky: figurky, papíry, špejle, izolepa, pastelky, nůžky.

Pro mladší děti

Znáte hru na Černého Petra? Jak je to s kartou černého Petra? Je dobré ji mít ve svém balíčku v ruce? Nebo je dobré se jí rychle zbavit?

(Karetní hru můžete přinést s sebou, vytáhnout z balíčku a ukázat černého Petra. A když zbude čas, tak si ji třeba zahrát.)

Stalo se vám někdy, že jste třeba ve třídě provedli něco nepěkného spolužákovi nebo kamarádovi, třeba vás to i mrzelo, ale stejně se na vás všichni kolem zlobili a říkali, že už s vámi nebudou kamarádit?

Pamatujete si, jak se jmenovali Ježíšovi učedníci? Jeden z nich by se mohl jmenovat taky klidně Černý Petr a o něm je dnešní příběh.

Blížily se Velikonoce. V Jeruzalémě byl obrovský shon. Příbuzní se sjížděli na velké svátky do blízkosti chrámu. Hospodyňky pobíhaly po tržišti a vybíraly ta nejkrásnější jablíčka, rozinky a víno. Holky doma poklízely a každý nejmladší kluk v rodině si stále dokola opakoval důležitou otázku, kterou měl při slavnostní večeři položit tatínkovi. Všichni byli tak trochu nervózní. Nejvíc nervózní z celého města byl ale Jidáš. Ten Jidáš, který už pár let chodil po Galileji

s Ježíšem a dalšími učedníky. Hodně toho za tu dobu zažil. Třeba uzdravení úplně ochrnutého kluka, nebo dokonce vzkříšení jedné malé holčičky. To bylo něco!

Poslední dny byl ale Jidáš tak podrážděný, že si okousal dočista všechny nehty na rukou. Kdyby to tak viděla jeho maminka, ta by mu dala! Schytal by pořádný pohlavek, i když už je velký chlap. Jidáš si nemohl pomoci. Nevěděl, co má dělat. Měl strach, že do města každou chvíli vpadnou Římané, těch se děsně bál. Taky měl strach, že to s nimi, s učedníky špatně dopadne. Vždyť už několikrát zaslechli, že po nich jdou. Snažil se Ježíše varovat, ale ten jako by ho nepochopil. Jako by ho ani neslyšel. Pořád mluvil jen o Božím království, o lásce k nepřátelům. To Jidáš nechápal. Možná tajně doufal, že je Ježíš povede k odporu. Sám byl muž činu. Kdysi dávno patřil mezi povstalce a horká krev v něm zůstala. Uměl lépe zacházet s nožem než mluvit. Měl pocit, že musí něco udělat. Jinak se věci nepohnou. Jinak bude, kdo ví co.

Ježíš a jeho učedníci se taky chystali na slavení Velikonoc. Zajistili si už místo ke společné slavnostní večeři. Obstarali víno, mouku na chleba. Těšili se, že budou v klidu spolu, stranou od hluku velkoměsta. Jidáš mezi nimi ale neměl stání. Vypravil se nepozorovaně z domu zahalen do pláště, aby ho nikdo nepoznal. Cestou se ještě několikrát zastavil a přemýšlel. Pořád se ujišťoval, že dělá dobrou věc. Takto došel až do domu, kde byli velekněží. Ani nebyli překvapení, že ho vidí. Vlastně přišel velice vhod. „Řeknu vám, kde je. Kolik mi za to dáte?“ Dali mu pár stovek, možná tisícovek, směšná cena za život člověka, co říkáte? Jidáš si strčil peníze do kapsy a zmizel do noci. Od té chvíle už nemyslel na nic jiného, než na vhodnou chvíli, kdy by Ježíše zradil.

Pomůcky: karetní hra Černý Petr.

Pro starší děti

Se staršími dětmi se lze bavit o zradě. Co to znamená někoho zradit? Co se děje se vztahem mezi lidmi, když jeden zradí? Co si myslím o zrádci? Vím bezpečně, že já nikdy nezradím? Jidáš na své cestě zle pochybil. Dokážu já vždycky obstát, udržet si čistý štít?

Znáte nějaké další biblické příběhy o zradě? (Ezau a Jákob, Josef a jeho bratři, Samson a Dalila…). Někdy dojde k odpuštění, smíření. Někdy ne.

Co na lidskou zradu říká Bůh?

Ježíš a učedníci věděli, že vydat se do Jeruzaléma znamená velké nebezpečí, riziko, že budou chyceni. Přinejmenším Ježíš. I Jidáš si je jistě vědom toho, že Ježíše hledají pro podezření, že podněcuje vzpouru proti Římu. Když se rozhodne, že Ježíše práskne židovským představeným, ví, že jeho nabídka najde odezvu. Vedl ho k tomu strach z římské okupace? Touha řešit věci po svém? Nedostatek důvěry v Ježíše?

Můžete s dětmi vyrobit plakát. Nabízíme dvě varianty:

1. Plakát hledaného „zločince“ — Ježíše. Buď jeden velký společný, nebo každé dítě jednotlivě. Namalovat hlavu Ježíše, napsat velký nápis „wanted“ a doplnit textem: kdo se hledá a proč, co si o něm lidé myslí, odměna nálezci.
2. Plakát s Jidášem — namalovat obrys postavy a do jednotlivých částí těla zapisovat. Do hlavy — proč asi zradil, co se mu honilo hlavou. Do rukou — co udělá. Do nohou — co to způsobí, kam může vést zrada.

Při větších časových možnostech můžete obě varianty spojit. Plakáty „Jidášů“ přidat kolem „wanted Jesus“, k Ježíšově hlavě dodělat bubliny a do nich vepsat, co na lidskou (Jidášovu) zradu může říkat Ježíš, co si o tom může myslet…

Pomůcky: papír (velký plakát nebo formát A4 pro každé dítě), pastelky, fixy, tužky.

Přesah

Jak my můžeme zradit Jidáše dnes? (nedůvěra; dát přednost něčemu/někomu jinému — jak se to projevuje?) Není zrada taky třeba falešná interpretace? Vydávání vlastní vůle za vůli Boží?

Liturgie

Písně

Svítá: 189 — *Modlitba krále Šalomouna*; 52 — *Dnes tebe volá Pán*; 327 — *De profundis*; 349 — *Srdce čisté*; 233 — *Odpusť*

Biblické texty k zapamatování

Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. (Ž 51,12)

Odvracej svá ústa od falše a od svých rtů vzdal neupřímnost. (Př 4,24)

Modlitba

Bože, prosíme, pomáhej nám, když si nevíme rady, když se na tvoji pomoc neumíme spolehnout, když ti málo věříme. Amen.

Odkaz na píseň
Moudrost mi, Pane, dávej
Dnes tebe volá Pan (SV52)
Temnou divnou mlhou bloudím sem a tam
Uhni se stranou, ztratíš jen chvíli

Odpusť, že dnes tak jako včera

Cílová skupina

Školní

Předškolní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Matouš 26,14–16

Marek 14,10–11

Lukáš 20,3–6